

Handläggare: Sandra Lindquist, intressepolitisk ombudsman
sandra.lindquist@funktionsrattstockholm.se

Dnr KS 2021/1716

2022-09-28

Remissyttrande beträffande *Funktionshindersrådets arbetssätt och organisation*

Funktionsrätt Stockholms stad är en paraplyorganisation för funktionshindersorganisationer verksamma inom staden. Vi verkar för att stärka våra medlemsföreningars arbete för mänskliga rättigheter, full delaktighet och jämlikhet på alla områden i samhället. Funktionsrätt Stockholms stad representerar 31 föreningar med sammanlagt drygt 30 000 enskilda medlemmar inom ett brett spektrum av funktionsnedsättningar.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till Funktionsrätt Stockholms stad remitterat remissen *Funktionshindersrådets arbetssätt och organisation*.

Funktionsrätt Stockholms stad framförde redan år 2016 till staden att det fanns ett behov av att utreda rådets organisering och arbetssätt, samt få till stånd en mer ändamålsenlig indelning av råden. Även funktionshindersombudsmannen hade i flera årsrapporter pekat på brister i stadens samverkan med fh-råden och rekommenderat att organisationen av råden skulle ses över i samråd med funktionshinderorganisationerna.

När kommunfullmäktige 2018 fattade beslut om ett reviderat funktionshinderpolitiskt program, *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023*, beslutades också att rådets arbete och organisering skulle utvärderas i syfte att stärka delaktigheten. Det konstaterades att i takt med att staden utvecklas behöver även rådets organisering och arbetssätt ses över och anpassas för att samverkan ska fungera så bra som möjligt.

Utredningen

Stadsledningskontoret har utrett hur delaktigheten och inflytandet kan stärkas i stadens råd för funktionshinderfrågor. Denna utrednings slutsatser är något som vi har sett fram emot och vi kan konstatera att utredningen är väl genomförd. Det står

fullständigt klart att ett omtag behöver göras på flera plan och att vi i mångt och mycket är överens med staden om detta.

Vi är positiva till utredningens uppfattning att rådens sakkunskap mer systematiskt behöver tas till vara, samt att samverkan och kunskapsutbyte är centralt för att uppnå ett tvärasektoriellt perspektiv på funktionshinderfrågor. Bara då kan funktionshinderperspektivet på allvar få genomslag i stadens verksamheter och på den stadsövergripande nivån.

Ställningstaganden

Funktionsrätt Stockholms stad har, efter samråd med våra 31 medlemsorganisationer, läst och utvärderat remissen utifrån de konsekvenser och resultat vi tror kan följa. Bland våra medlemsorganisationerna finns olika uppfattningar om råden och i det följande redovisas styrelsens sammantagna uppfattningar.

Rådens roll

Funktionsrätt Stockholms stad ser med glädje fram emot en förtydligad roll för stadens råd för funktionshinderfrågor. En roll som vi tror kommer göra skillnad i stadens funktionshinderspolitiska arbete.

Det finns idag en stor variation av arbetssätt i råden och detta kan påverka både genomslag och legitimitet. Därför tror vi att större enhetlighet kan vara eftersträvansvärd. Men vi efterfrågar också ett ansvarsförhållande som tydliggör rollen i relation till förvaltningen och nämnden, där en strukturerad arbetsordning stärker arbetet. Detta behöver tydliggöras så att alla parter är helt på det klara med vad som förväntas.

Vi kan konstatera att vi kommer till samma slutsats som stadsledningskontorets utredare: de antagna aktiviteterna i råden måste tas fram och följas upp av förvaltningarna på samma sätt som den ordinarie styr- och uppföljningsprocessen, men också knyts till strategiskt och långsiktigt arbete för att driva stadens utveckling framåt. Detta betyder bland annat att råden måste involveras tidigare än vad som nu oftast är fallet i adekvata delar av budget och utredningsarbete. Det är också viktigt att råden förbehålls rätten att kunna lyfta ärenden som finns på stadens agenda, att kunna initiera ärenden och att kunna ställa skrivelser direkt till nämnden.

Instruktioner

Det finns flera råd för funktionshinderfrågor som fungerar väl och som utgör positiva exempel. En röd tråd bland dessa är att det finns ett tätt samarbete med förvaltningarna och en hög närvaro av personer från förvaltning med relevant mandat, samt närvaro och intresse från politiken. I dessa råd har man haft möjlighet att kalla till sig förvaltningschefer och tjänstemän och få svar och återkoppling. Sekreterarna har haft möjlighet och resurser att arbeta med rådets spörsmål.

Vi menar att det är av yttersta vikt att denna möjlighet tillfaller samtliga råd. Vid stadsdelsnämndmöte bör avdelningschef eller motsvarande alltid medverka och ansvariga eller sakkunniga tjänstemän bör delta för dialog när rådet så behöver. Detta behöver vara formaliserat i instruktionerna och vi tror att rådets möjlighet till framgång i mångt och mycket står och faller med detta. Detta är dock en punkt som helt saknas i de föreslagna instruktionerna för bolags- och nämndanknutna råd.

Det finns även en diskrepans mellan utredningens förslag och instruktionerna angående antal möten per år. Funktionsrätt Stockholms stad har inte fått några indikationer på att antal möten ska minska, varför vi anser att rådets möten fortsatt som huvudregel bör vara minst sex per år plus presidiummöte och möte med nämnden eller styrelsen. Om särskilda skäl föreligger kan göra undantag göras men vi finner inte övertygande skäl för att samtliga nämnders råd minskas.

Sammanlagning

Stadsledningskontoret har beskrivit hur en sammanslagning av stadsdelsnämndernas råd för funktionshinderfrågor skulle kunna gynna möjligheten till samverkan och kunskapsspridning mellan förvaltningarna och skulle följa det arbetsflöde som stadsdelsförvaltningarna idag arbetar efter. Vi menar att detta i gengäld skulle kräva att råden i större utsträckning skulle ha representation från nämnderna och förvaltningarna närvarande vid sammanträden. Dock saknas detta i de föreslagna instruktionerna för bolags- och nämndanknutna råd.

I vissa stadsdelar är funktionshinderrörelsen idag bristfälligt representerad. Vi tror att en minskning av antalet råd kan bidra till att samtliga stadsdelsnämndsknutna råd får representation, samt till att råd med flera vakanser blir fulltaliga.

Funktionsrätt Stockholms stad tillstyrker en sammanslagning av stadsdelsnämndernas råd för funktionshinderfrågor med begäran om att:

1. Det sker en kontinuerlig utvärdering och analys i huruvida förändringarna har resulterat i större delaktighet och inflytande.
2. Även efter sammanslagning skall alla berörda nämnder och förvaltningar vara representerade vid rådets möten.
3. Att bolags- och nämndanknutna råd får möjlighet att kalla förvaltningschefer (eller motsvarande) eller tjänstemän och att detta skrivs in i instruktionerna för de bolags- och nämndknutna råden.
4. Att varje råd ska ha ett administrativt stöd och erbjudas kompetensförsörjning för att kunna fullgöra sitt uppdrag och att detta skrivs in i instruktionerna för de bolags- och nämndknutna råden.

Representation

Det har varit utmanande att få en bred representation i råden vad gäller främst ålder och etnicitet. Vi ser därför med glädje att man äntligen får till stånd en ersättning för ledamöters förlorade arbetsinkomst vid rådets sammanträden. Framöver kommer även oorganiserade personer kunna nomineras via en funktionshinderorganisation för att på så sätt öka representationen i råden. Som ett led i den processen ser vi gärna att staden ser över möjligheten att adjungerade ledamöter ska ges ett arvode.

Vi anser fortsatt att omorganiseringens framgång i fråga om representation är avhängig en satsning initialt. Vi önskar att staden genomför en rekryteringskampanj tillsammans med funktionshinderrörelsen, liknande den kampanj som gjordes för att hitta nya goda män i staden.

Styrdokument

Funktionsrätt Stockholms stad konstaterar att Programmet för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning kommer att ha en central roll. Det beskriver på ett bra sätt målbilden för arbetet, men också hur målen kan uppnås. Vi anser det vara av avgörande betydelse att alla berörda parter har kunskap om programmets arbetssätt och att ledamöter, politiker och förvaltningar utbildas i programmet så att alla parter är involverade i implementeringen av arbetssättet.

Samordning och nominering

Idag sköts samordningen av nomineringarna till ledamöter till råd för funktionshinderfrågor av Funktionsrätt Stockholm stad. Vi utgår från att detta uppdrag även fortsättningsvis ska uppdras organisationen. Ansvaret för nomineringsutskottet, som framöver kommer att utgöras av representanter från hela funktionshinderrörelsen i Stockholms stad, kommer även det att utgå från Funktionsrätt Stockholms stad. Rollen som organisationen har gentemot staden

kräver ett tydligt, formaliserat uppdrag med tillhörande ekonomiskt ramverk (möjligen i form av IOP) som möjliggör detta på ett ordnat och ansvarsfullt sätt.

Central funktion

Sekreterarfunktionen har ett stort ansvar för rådens funktion. Vi anser att det, som ett komplement, behövs en central, samordnande funktion som tillser att rådets arbete fortskrider planenligt och som gör råden mindre beroende av yttre faktorer. Råden är trots allt stadens egna och ansvaret för övergripande frågor som arbetsmiljö, arvode och tillgänglighet hamnar hos staden.

I gällande instruktioner för kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor anges att rådet ska stödja stadens övriga råd. Detta saknas i det nya förslaget. Vi önskar att detta ansvar istället läggs på en sådan central funktion.

Flera parter har efterfrågat att Funktionsrätt Stockholms stad ska sköta viss samordning i råden. Nuvarande budget för Funktionsrätt Stockholms stad täcker inte något sådant åtagande och det krävs ett tydligt uppdrag från staden med tillhörande resurser.

Utvärdering

Det är viktigt att det nya arbetssättet och de nya indelningarna utvärderas och analyseras utefter ändamålsenlighet. Detta bör ske efter två år för att kunna göra justeringar till nästa mandatperiod. Analyserna bör inte begränsas till de förändringar som sker nu, utan vi önskar att det finns en öppenhet för förändringar i enlighet med hur stadens ansvarsområden fördelas.

För Funktionsrätt Stockholms stad

Anna Quarnström
Ordförande

Sandra Lindquist
Intressepolitisk ombudsman